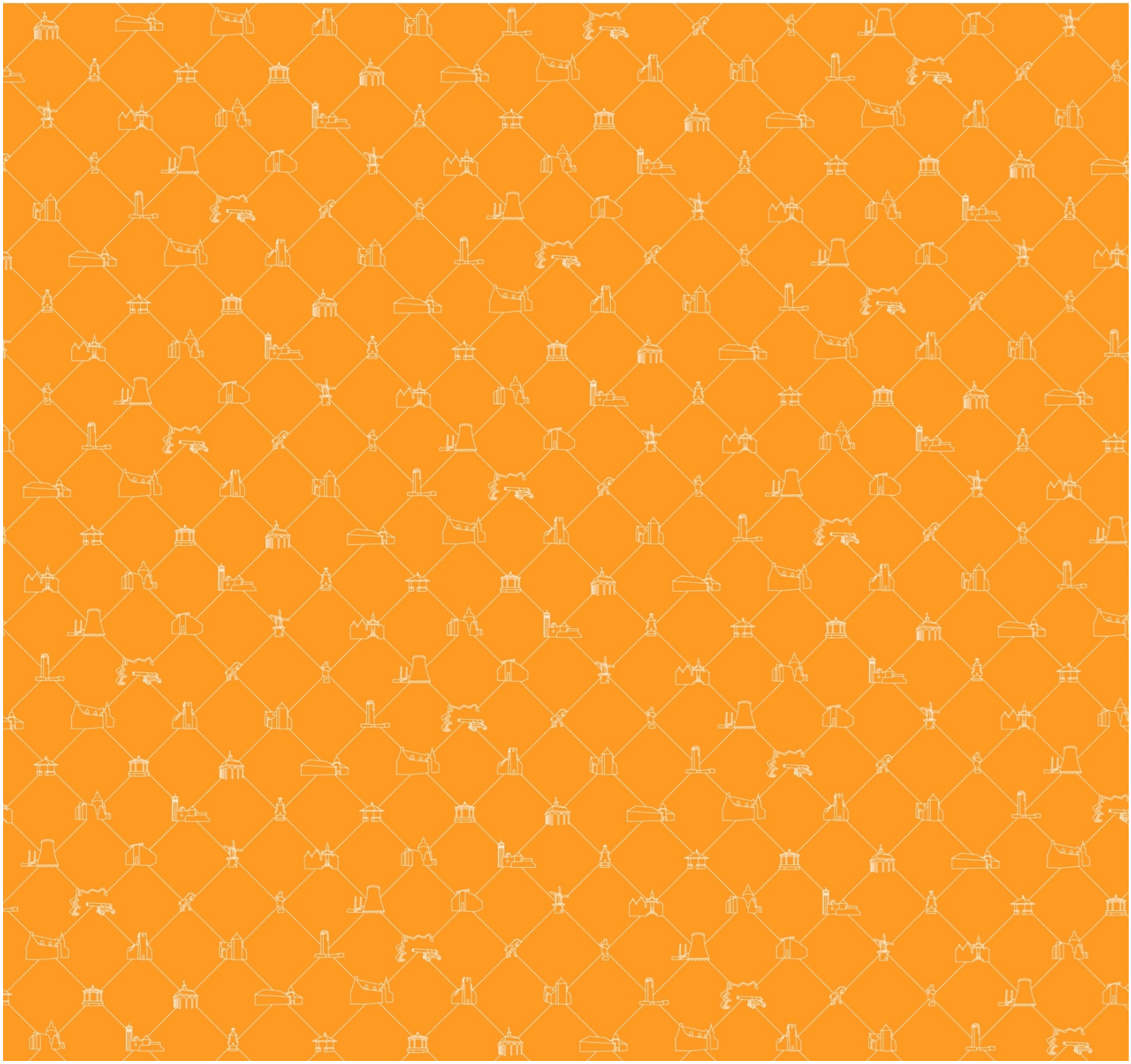
Gemeente
Geertruidenberg

Voorjaarsnota 2023

Gemeente Geertruidenberg

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2

1. Inleiding 3

2. Samenvatting 5

3. Tussenrapportage 2023-1 7

3.1 Inleiding 7

3.2 Programma's 7

3.2.1 Programma 1 Opgave Leefbaarheid 7

3.2.2 Programma 2 Opgave Duurzaamheid 8

3.2.3 Programma 3 Opgave Mens en Zorg 10

3.2.4 Programma 4 Opgave Wonen 12

3.2.5 Programma 5 Opgave Economie en Toerisme 12

3.2.6 Programma 6 Opgave Bestuur en Dienstverlening 12

3.2.7 Programma 7 Opgave Financiën en Organisatie 13

3.3 Reserves en voorzieningen 14

3.4 Recapitulatie afwijkingen programma's 14

4. Algemene uitkering meicirculaire 2023-2027 16

4.1 Inleiding 16

4.2 Ontwikkelingen 17

4.3 Tabel 20

5. Kadernota 2024-2027 21

5.1 Inleiding 21

5.2 Programma's 21

5.2.1 Programma 1 Opgave Leefbaarheid 21

5.2.2 Programma 2 Opgave Duurzaamheid 25

5.2.3 Programma 3 Opgave Mens en Zorg 26

5.2.4 Programma 4 Opgave Wonen 30

5.2.5 Programma 5 Opgave Economie en Toerisme 31

5.2.6 Programma 6 Opgave Bestuur en Dienstverlening 32

5.2.7 Programma 7 Opgave Financiën en Organisatie 34

5.3 Financiële vertaling kadernota 35

6. Conclusie 37

1. Inleiding

Inleiding:
Binnen elke gemeente heb je te maken met een Planning-en-Controlcyclus (P&C-cyclus). Met deze cyclus wordt inzichtelijk gemaakt in hoeverre de doelstellingen van de gemeente bereikt worden en welke (financiële) middelen daarvoor nodig zijn. Het is wettelijk verplicht voor de gemeente om in het kader van de P&C-cyclus elk jaar in ieder geval een begroting en jaarrekening te maken. Ter voorbereiding van de begroting wordt er een Kadernota opgesteld, door veel gemeenten ook wel de Voorjaarsnota genoemd. De Voorjaarsnota wordt vervolgens uitgewerkt in een Najaarsnota waarin de meerjarenbegroting voor het nieuwe boekjaar is begrepen.

In 2023 wordt de P&C-cyclus ten opzichte van eerdere jaren gewijzigd. Met de introductie van een Voorjaarsnota en een Najaarsnota wordt aangesloten bij de informatiecyclus die het Rijk hanteert. Immers, ook het Rijk stelt een Voorjaarsnota en Najaarsnota op waarin een groot aantal beleidsmatige aanpassingen worden opgenomen en waarvan de financiële uitwerking wordt vertaald in de zogenaamde circulaires van het Gemeentefonds.

De bestuurlijke Planning & Control-cyclus stelt de raad in staat om invulling te geven aan hun kaderstellende en controlerende taak. Voor u ligt de Voorjaarsnota 2023 van de gemeente Geertruidenberg. De Voorjaarsnota is een nieuw element van de Planning & Control-cyclus en bevat 3 onderdelen, te weten de Turap, de Algemene Uitkering en de Kadernota. Het is de bedoeling om de komende jaren deze Voorjaarsnota jaarlijks op te stellen als voorbereiding op de programmabegroting. De Voorjaarsnota biedt de mogelijkheid om zowel de inhoudelijke, maar vooral ook de financiële samenhang in één document integraal te beoordelen.

In de Turap 1 wordt een financiële doorkijk in meerjarenperspectief opgesteld en bevat de ontwikkeling van de lopende begroting tot april 2023. De Turap 1 is daarmee het eerste moment van bijstellen of bijsturen van de kaders zoals vastgelegd in de programmabegroting 2023. Deze rapportage biedt een actueel inzicht in belangrijke financiële ontwikkelingen die zich in het huidige jaar voordoen De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de vastgestelde meerjarenbegroting worden berekend en toegelicht.

In het 2e onderdeel van de Voorjaarsnota wordt de meerjarige ontwikkeling van de Algemene Uitkering, gebaseerd op de Meicirculaire van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, opgenomen. Zowel de inhoudelijke als financiële vertaling van de voornemens van het Rijk worden vertaald naar de meerjarenbegroting van de gemeente.

Het laatste onderdeel van de Voorjaarsnota is de Kadernota. Normaal gesproken wordt de Voorjaarsnota het document waarin de integrale afweging plaatsvindt en de beleidsmatige keuzes voor het komende begrotingsjaar worden voorgelegd, inclusief meerjarige doorkijk. Voor 2024 is de procedure enigszins afwijkend. Deze Voorjaarsnota bevat namelijk in het onderdeel Kadernota slechts een beperkt aantal voorstellen voor beleidskeuzes (wensen) voor de periode 2024 en verder, omdat in het collegeakkoord 2022-2026 deze al veelal zijn opgenomen.

De Kadernota bevat daarom met name onvermijdelijke financiële ontwikkelingen en knelpunten vanaf 2024. Hiermee geeft de Voorjaarsnota een actueel beeld van de financiële kaders voor de integrale afweging. De integrale afweging vindt vervolgens op hoofdlijnen plaats en zal gezien de grote onzekerheden voor een belangrijk deel ook nog worden beïnvloed door de Meicirculaire. Wij verwachten daarom bij de Programmabegroting 2024 een meer gedetailleerde financiële vertaling voor te leggen.

Van het Turap gedeelte en de Algemene uitkering wordt een formeel raadsbesluit voorgelegd met daarbij een voorstel om hiermee in te stemmen en de meerjarenbegroting dienovereenkomstig te wijzigen. Het Kadernotagedeelte wordt ter kennisname voorgelegd waarbij de gemeenteraad in de gelegenheid wordt gesteld haar zienswijze kenbaar te maken.

2. Samenvatting

Voorjaarsnota

Zoals in de inleiding aangegeven is de Voorjaarsnota een document dat bestaat uit 3 onderdelen, te weten:

a. Turap 2023-1

Enkele keren per jaar maakt het college een tussenrapportage voor de gemeenteraad. Hierin staat de stand van zaken rondom de uitvoering van de plannen en realisatie op budgetten uit de begroting.

b. Meicirculaire 2023

De gemeente krijgt ongeveer 60% van haar inkomsten van het Rijk. Afhankelijk van het aantal inwoners, de oppervlakte en een aantal speciale omstandigheden krijgt elke gemeente een bijdrage uit het zogeheten Gemeentefonds: de algemene uitkering. Daarnaast ontvangt de gemeente diverse doeluitkeringen en specifieke uitkeringen. In de zogenaamde Meicirculaire van de Algemene Uitkering staan de voornemens van het Rijk.

c. Kadernota 2024

In de Kadernota bepaalt de gemeenteraad de plannen en doelen voor de komende jaren. En ook hoeveel geld de gemeente daaraan uitgeeft. De raad stelt de Kadernota elk jaar vast. Bij de behandeling van de Kadernota kan de raad plannen aanvullen en nieuwe ideeën toevoegen (moties en amendementen).

Uit de inventarisatie van alle financiële afwijkingen uit de Turap, de analyse van de Algemene Uitkering en de effecten van de Kadernota komen we tot de onderstaande financiële samenvatting. De samenvatting is indicatief. Tussentijdse raadsbesluiten die op het moment van opstellen in het traject van besluitvorming zitten (o.a. Parkzicht en MJOP) zijn in onderstaande tabel niet meegenomen, maar zullen worden ingebracht bij de actualisatie van de cijfers in de Najaarsnota.

Onderdeel	**2023**	**V/N**	**2024**	**V/N**	**2025**	**V/N**	**2026**	**V/N**	**2027**	**V/N**
Beginstand 2023 na college-akkoord	8.000	N	651.000	N	847.000	V	11.000	N	11.000	N
Turap 1	2.035.000	N	1.017.000	N	1.035.000	N	969.000	N	969.000	N
Algemene Uitkering	357.000	V	1.700.000	V	2.053.000	V	506.000	V	184.000	V
Kadernota Autonome Ontwikkelingen	-	-	1.354.000	N	1.244.000	N	1.244.000	N	1.244.000	N
Kadernota Wettelijke Ontwikkelingen	-	-	130.000	N	0	-	0	-	0	-
Kadernota Beleidsvoornemens, Nieuw beleid	-	-	517.000	N	471.000	N	454.000	N	462.000	N
Totaal	**1.686.000**	**N**	**1.969.000**	**N**	**150.000**	**V**	**2.172.000**	**N**	**2.502.000**	**N**

Een uitsplitsing van de tekorten in incidenteel en structureel laat de volgende cijfers zien:

Incidenteel/Structureel	**2023**	**V/N**	**2024**	**V/N**	**2025**	**V/N**	**2026**	**V/N**	**2027**	**V/N**
Beginstand 2023 na college-akkoord										
Incidenteel	308.000	N	1.664.000	N	1.159.000	N	321.000	V	321.000	V
Structureel	300.000	V	1.013.000	V	2.006.000	V	332.000	N	332.000	N
Turap 1										
Incidenteel	1.162.000	N	195.000	N	246.000	N	3.000	N	3.000	N
Structureel	873.000	N	822.000	N	789.000	N	966.000	N	966.000	N
Algemene uitkering										
Incidenteel	-		-		-		-		-	
Structureel	357.000	V	1.700.000	V	2.053.000	V	506.000	V	184.000	V

Kadernota										
Incidenteel	-		535.000	N	30.000	N	-		-	
Structureel	-		1.466.000	N	1.685.000	N	1.698.000	N	1.706.000	N
Totaal										
Incidenteel	**1.470.000**	**N**	**2.394.000**	**N**	**1.435.000**	**N**	**318.000**	**V**	**318.000**	**V**
Structureel	**216.000**	**N**	**425.000**	**V**	**1.585.000**	**V**	**2.490.000**	**N**	**2.820.000**	**N**

3. Tussenrapportage 2023-1

3.1 Inleiding

De Turap 2023-1 is het 1e onderdeel van deze Voorjaarsnota. De focus van een Tussenrapportage ligt vooral op de financiële afwijkingen op bestaand beleid. De insteek van de verslaglegging is “kort maar krachtig”. Daar waar sprake is van significante inhoudelijke afwijkingen op de meerjarenbegroting 2023-2026, wordt uw raad tussentijds geïnformeerd via Raadsinformatiebrieven.

In deze Turap informeren wij u over de financiële ontwikkelingen vanaf medio november 2022 tot 1 april 2023. Omdat het nog vroeg in het begrotingsjaar is, zijn er nog veel onzekerheden over hoe het jaar 2023 zich verder zal ontwikkelen. Dat is ‘normaal’ gezien al zo, omdat het jaar pas net gestart is, maar de ontwikkelingen (met een financieel effect) stapelen zich de laatste maanden heel sterk op. De financiële effecten op lonen, prijzen maar ook rente, zijn aanzienlijk. De inflatie stijgt fors. De rente heeft na jaren van daling de richting omhoog gevonden. Ook de oorlog in Oekraïne, opvang vluchtelingen, onzekere toekomst etc, speelt een grote rol. De prijzen voor met name gas en stroom zijn buitenproportioneel gestegen. Alles wordt duurder en de gemeente Geertruidenberg ontkomt daar ook niet aan.

Omdat de Turap 2023-1 wordt opgesteld in meerjarenperspectief, wordt daarmee ook een eerste opzet gepresenteerd van het financiële perspectief dat als basis kan dienen voor de Najaarsnota. Deze eerste tussenrapportage laat zien dat we voor financiële uitdagingen blijven staan. Het tekort voor 2023 en latere jaren is fors.

3.2 Programma's

3.2.1 Programma 1 Opgave Leefbaarheid

Afwijkingen

In onderstaande tabel worden de belangrijkste afwijkingen op de meerjarenbegroting 2023-2026 toegelicht. In beginsel worden afwijkingen toegelicht wanneer het bedrag groter is dan € 25.000 of lager, maar van politiek bestuurlijke importantie.
Afwijkingen lager dan € 25.000, zuiver administratieve mutaties of budgettair neutrale mutaties, zijn wel opgenomen in de begrotingswijziging, maar worden niet verder toegelicht, tenzij van politiek bestuurlijke importantie.

Omschrijving	V/N	2023	V/N	2024	V/N	2025	V/N	2026
Wegen, straten en pleinen € 21.000 incidenteel aanvullen in verband met de kosten voor het aanbrengen van groen in de Brahmstaat. Dit bedrag komt uit 2022 en de dekking komt uit de reserve grondexploitatie. € 20.000 structureel aanvullen. Jaarlijks blijkt dat door winters weer asfaltschades ontstaan. Tot op heden is dit niet mee berekend in het onderhoud. Een jaarlijkse asfaltschade herstelronde wordt ingeschat op € 20.000.	N	41.000	N	20.000	N	20.000	N	20.000

Bruggen en duikers Na de inspectie van de infrastructurele kunstwerken eind 2022 is gebleken dat er voor vier bruggen nader onderzoek heeft moeten plaatsvinden naar sterkte van de houtconstructie. De kosten betreffen incidenteel € 20.000. Voor de uitvoer van de onderhoudswerkzaamheden t/m 2026 dient een raambestek opgesteld te worden. Hiervoor betreffen de kosten incidenteel € 20.000.	N	40.000	V	0	V	0	V	0
A27 Maatregelen / Omgevingsvisie Hooipolder In het kader van de uitvoering Visie Hooipolder is voor 106.000 aan voorbereidings- en uitvoeringskosten gemaakt voor “korte termijn” verkeersmaatregelen en Raamsdonk en Raamsdonksveer. Deze kosten worden gedekt door een subsidie voor verkeersveiligheid a 44.000 en het restant 62.000 door de subsidie Omgevingsvisie Hooipolder.	N	106.000	V	0	V	0	V	0
A27 Maatregelen / Omgevingsvisie Hooipolder De voorbereidingskosten en uitvoeringskosten voor de "korte termijn" maatregelen worden gedekt door Provinciale Subsidies.	V	62.000	V	0	V	0	V	0
A27 Maatregelen / Omgevingsvisie Hooipolder Een deel van de provinciale subsidies worden als afzonderlijke bijdrage geregistreerd.	V	44.000	V	0	V	0	V	0
Plantsoenen en parken Conform de overeenkomst met MidZuid wordt jaarlijks indexering volgens consumentenprijsindex van augustus doorgevoerd. In dit geval bedraagt die 12%. Dit leidt in 2023 tot een aanneemsom van € 857.360,00De totale verhoging bedraagt € 92.000 waarvan € 86.000 terecht komt op Plantsoenen en parken en de overige € 6.000 op speelterreinen en dierenparken	N	86.000	N	86.000	N	86.000	N	86.000
Plantsoenen en parken Langs de A27 is een strook bos verwijderd waardoor de windbelasting op het gemeentelijk bos gewijzigd is. Als gevolg daarvan zijn veel bomen omgewaaid. Hierdoor is ter waarde van € 25.000 aan veiligheidssnoei uitgevoerd die niet op voorhand was voorzien.	N	25.000	V	0	V	0	V	0
Saldo van de opgavemutaties > 25.000	N	192.000	N	106.000	N	106.000	N	106.000
Saldo van de opgavemutaties < 25.000	N	144.000	N	20.000	N	20.000	N	20.000
Totaal Saldo van de opgavemutaties	**N**	**336.000**	**N**	**126.000**	**N**	**126.000**	**N**	**126.000**

3.2.2 Programma 2 Opgave Duurzaamheid

Afwijkingen

In onderstaande tabel worden de belangrijkste afwijkingen op de meerjarenbegroting 2023-2026 toegelicht In beginsel worden afwijkingen toegelicht wanneer het bedrag groter is dan € 25.000 of lager, maar van politiek bestuurlijke importantie.
Afwijkingen lager dan € 25.000, zuiver administratieve mutaties of budgettair neutrale mutaties, zijn wel opgenomen in de begrotingswijziging, maar worden niet verder toegelicht, tenzij van politiek bestuurlijke importantie.

Omschrijving	V/N	2023	V/N	2024	V/N	2025	V/N	2026
Afvalverwijdering huisvuil Bijstellen aan actuele opbrengsten. Opbrengsten glas en papier blijven achter op verwachting vanwege lagere hoeveelheden en -vergoedingen per tonnage. Daarnaast een aantal kleinere afwijkingen (€ 10.000) die gecompenseerd worden door een onttrekking uit de voorziening	N	55.000	V	0	V	0	V	0
Afvalverwijdering container management Bij afvalverwijdering is sprake van gesloten financiering waarbij het saldo van mutaties wordt geëgaliseerd via de voorziening. De onttrekking uit de voorziening dekt daarmee de toename van de lasten.	V	65.000	V	0	V	0	V	0

VTH taken De reeds vastgestelde begroting 2023 moet worden herzien. Oorzaken zijn:1. De prijsontwikkelingen en het principeakkoord CAO. De inflatie en stijgingen van de CAO-lonen hebben een fikse verhoging van de personeelslasten tot gevolg. 2. Werkprogramma's. Op basis van de vastgestelde werkprogramma's groeit het werkpakket van 345.000 naar 353.600 uren. Hierbij is rekening gehouden met actualiteiten zoals stikstof.3. De wens van de OMWB om te werken met een reëler tarief.	N	74.000	N	71.000	N	59.000	N	48.000
Algemeen Milieu We namen deze doeluitkering op, omdat deze was aangekondigd vanuit het Rijk. Inmiddels is het definitieve bedrag bekend en uitgekeerd middels een Specifieke Uitkering (SPUK), afgekort CDOKE. Het bedrag voor 2023 is €415.764,- en valt daarmee hoger uit dan waar we rekening mee hadden gehouden. Aan deze SPUK is een verantwoording verbonden richting het Rijk. Om dit op een goede manier te kunnen doen, rapporteren we alle kosten die verbonden zijn aan de CDOKE op een apart overzicht.	N	326.000	N	329.000	N	332.000	V	0
Middelen Klimaatakkoord In de afgelopen jaren is een reserve Klimaatakkoord gevormd. Het saldo per 31-12-2022 is € 155.185. Dit restantbedrag wordt over een periode van 2 jaar begroot als uitgave en onttrokken uit uit de reserve zodat reserve op 1-1-2025 op nul uitkomt. De wijziging is hiermee budgettair neutraal voor de begroting.	N	50.000	N	15.000	V	0	V	0
Regeling capaciteit klimaat en energie Deze Specifieke Uitkering (SPUK) ontvangen we voor het uitvoeren van klimaat- en energiebeleid. Minimaal 90% van deze subsidie moeten we gebruiken voor apparaatskosten. Daaronder vallen salarissen en sociale lasten voor personeel, kosten voor ingeleend personeel en overige	V	416.000	V	420.000	V	423.000	V	0
Lokale Aanpak Isolatie (SPUK) Vanuit het Nationaal Isolatieprogramma hebben we een subsidie weten te bemachtigen voor onze lokale isolatie aanpak. We focussen ons, o.a. in het kader van de warmtetransitie, op de slechter geïsoleerde koopwoningen (energielabel D, E, F en G) en een onder gemiddelde WOZ-waarde. Voor 2023 krijgen we hiervoor €152.060,- en in 2024 ontvangen we €106.580,-. Dit zijn gelden uit de 'eerste trache', een tweede en derde tranche is aangekondigd voor 2024 en 2025.Voor dezelfde bedragen wordt een uitvoeringsbudget aanpak lokale isolatie begroot.	N	152.000	N	107.000	V	0	V	0
Lokale Aanpak Isolatie (SPUK) Betreft rijksvergoeding van de bij de uitgaven geraamde uitvoeringskosten	V	152.000	V	107.000	V	0	V	0
Energiearmoederegeling (SPUK) In 2022 ontvingen we tweemaal subsidie voor de aanpak energiearmoede, in 2023 ontvingen we nogmaals €148.041,-. Deze SPUK gelden zijn vanwege het overzicht apart opgenomen op deze post. De aanpak energiearmoede wordt hieruit betaald.	N	252.000	V	0	V	0	V	0
Energiearmoederegeling (SPUK) In 2022 ontvingen we tweemaal subsidie voor de aanpak energiearmoede, in 2023 ontvingen we nogmaals €148.041,-. Deze SPUK gelden zijn vanwege het overzicht apart opgenomen op deze post. De aanpak energiearmoede wordt hieruit betaald.	N	193.000	V	0	V	0	V	0
Energiearmoederegeling (SPUK) Van het Rijk wordt over 2023 een Specifieke Uitkering ontvangen voor de Energie armoedenestrijding	V	148.000	V	0	V	0	V	0
Energiearmoederegeling (SPUK) In 2022 is eveneens een bijdrage van het Rijk ontvangen voor een Energiearmoederegeling. Dit bedrag is in 2022 overgehouden en wordt thans via een balansmutatie ingebracht. Daarmee is de uitvoering van de regeling budgettair neutraal.	V	297.000	V	0	V	0	V	0
Mutaties reserves opgave 2 Duurzaamheid We storten de overgebleven middelen van de CDOKE in de reserve duurzaamheid. Dit is namelijk geoormerkt geld wat niet aan een ander doel mag worden uitgegeven. In een later jaar zetten we de middelen weer in.	N	95.000	N	96.000	N	96.000	V	30.000
Mutaties reserves opgave 2 Duurzaamheid We zetten de reserve klimaatmiddelen in voor de uitvoering van de warmtetransitie en het opstellen van de Wijk Uitvoeringsplannen	V	50.000	V	15.000	V	0	V	0

Saldo van de opgavemutaties > 25.000	N	69.000	N	76.000	N	64.000	N	18.000
Saldo van de opgavemutaties < 25.000	N	5.000	V	5.000	V	5.000	N	30.000
Totaal Saldo van de opgavemutaties	**N**	**74.000**	**N**	**71.000**	**N**	**59.000**	**N**	**48.000**

3.2.3 Programma 3 Opgave Mens en Zorg

Afwijkingen

In onderstaande tabel worden de belangrijkste afwijkingen op de meerjarenbegroting 2023-2026 toegelicht In beginsel worden afwijkingen toegelicht wanneer het bedrag groter is dan € 25.000 of lager, maar van politiek bestuurlijke importantie.
Afwijkingen lager dan € 25.000, zuiver administratieve mutaties of budgettair neutrale mutaties, zijn wel opgenomen in de begrotingswijziging, maar worden niet verder toegelicht, tenzij van politiek bestuurlijke importantie.

Omschrijving	V/N	2023	V/N	2024	V/N	2025	V/N	2026
Sportbeleid Dit betreft uitvoeringsbudget voor het lokaal sport-en preventieakkoord 2023.	V	45.000	V	0	V	0	V	0
Sportbeleid Dit betreffen initiatieven vanuit het lokaal sport-en preventieakkoord 2023. Hier tegenover staat de vergoeding van het uitvoeringsbudget.	N	45.000	V	0	V	0	V	0
Sportbeleid In 2022 is 116.000 vanuit NPO gelden toebedeeld aan sport. Dit is uitvoeringsbudget voor 2022 - 2025. In 2022 is € 13.500 uitgegeven. In 2023 verwachten we € 72.000 uit te geven (Nijntje beweegt, NAC street league en een jongerenwerker). De inkomsten staan geboekt onder NPO gelden.	N	72.000	V	0	V	0	V	0
Sportbeleid Deze vergoeding betreft de NPO gelden uit 2022 die zijn overgebleven en thans via een balansmutatie worden ingebracht ter dekking van de voorgestelde uitgaven.	V	72.000	V	0	V	0	V	0
Inburgering en statushouders Over de jaren 2023 en 2024 wordt van het ministerie een vergoeding ontvangen voor de uitvoering van de inburgering en statushouders van respectievelijk € 224.000 en € 210.000. Voor 2023 is voor hetzelfde bedrag een aantal uitgaveposten geraamd. Onder andere voor Taalonderwijs, Subsidie Vluchtelingenwerk, participatie uitvoeringskosten en tolkentijd.	N	224.000	N	210.000	V	0	V	0
Inburgering en statushouders Inkomst van het rijk inzake inburgering en statushouders.	V	224.000	V	210.000	V	0	V	0
Noodopvang Vluchtelingen Oekraïne Hoge Veer expl. Voor de noodopvang van vluchtelingen uit de Oekraïne in het voormalige verzorgingshuis 't Hoge Veer is een rijksbudget beschikbaar van € 4.758.000. Hierin is een stelpost balansmutatie (overschot) begrepen van € 3.296.000	N	4.758.000	V	0	V	0	V	0
Noodopvang Vluchtelingen Oekraïne Hoge Veer expl. Op basis van de thans bekende vergoedingen vanuit het Rijk voor de opvang van de Oekraïners wordt vooralsnog rekening gehouden met een vergoeding van € 5.150.000. Vooralsnog ruim voldoende voor de kosten die thans bekend zijn. Eerst bij de opstelling van de jaarrekening 2023 zal duidelijk worden wat er met het overschot moet gebeuren. Terugbetalen aan het Rijk of inzet voor andere doeleinden?	V	5.150.000	V	0	V	0	V	0

Noodopvang vluchtelingen Oekraïne algemeen Naast de lasten die specifiek kunnen worden toegerekend aan de noodopvang in 't Hoge Veer wordt de gemeente ook geconfronteerd met uitgaven die van meer algemene aard zijn, zoals inhuur van personeel derden, tolkvergoedingen, bijdrage zwemmen en taaltrainingen. Het hiervoor begrote bedrag is € 392.000 en wordt door het rijk vergoedt als onderdeel van de brede rijksvergoeding. In beginsel is de opvang van de Oekraïners hiermee budgettair neutraal.	N	392.000	V	0	V	0	V	0
Eerstelijnsloket Jeugd Structurele kosten van het crisisinterventieteam zijn per abuis niet meegenomen.	N	31.000	N	31.000	N	31.000	N	31.000
Centrum Jeugd en Gezin Drimmelen Geertruidenberg Diverse omstandigheden zorgen voor een hoge druk op het CJG waardoor een wachtlijst ontstaat. We willen tijdelijk extra personeel inzetten.	N	80.000	V	0	V	0	V	0
Centrum Jeugd en Gezin Drimmelen Geertruidenberg Vanwege CAO ontwikkelingen heeft het CJG structureel extra loonkosten.	N	75.000	N	75.000	N	75.000	N	75.000
Participatiewet Inkomen Het klantenbestand bijstandsuitkeringen is qua grootte de afgelopen jaren vrijwel gelijk gebleven. Omdat een groot deel van de 'makkelijk' te bemiddelen klanten inmiddels is uitgestroomd blijft een bestand over van klanten die minder makkelijk uitstromen. Daar komt bij dat de taakstelling voor de huisvesting statushouders enorm oploopt en naar verwachting ook de komende jaren zal stijgen. Dit alles maakt dat het bedrag wat is begroot voor bijstandsuitkeringen structureel moet worden verhoogd.	N	175.000	N	175.000	N	175.000	N	175.000
Participatiewet Inkomen In 2022 hebben na de corona periode voor het eerst weer nieuwe plaatsingen plaatsgevonden. Dit brengt extra uitgaven, ten behoeve van loonkostensubsidies, met zich mee die op voorhand niet waren ingeschat en naar verwachting ook de komende jaren hoger zullen blijven. Daarnaast is in het breed offensief (aanpassing van de participatiewet) aandacht voor het investeren in mensen die moeilijk bemiddelbaar zijn wat leidt tot extra uitgaven.	N	150.000	N	150.000	N	150.000	N	150.000
Participatiewet Inkomen Vanwege de onzekerheid over de ontwikkeling van de bijstandsbudgetten wordt de verhoging van de BUIG vergoeding vooralsnog "geparkeerd" als stelpost uitkeringen. Immers zijn in januari 2023 de uitkeringen met 10% verhoogd en het is nog niet duidelijk of deze verhoging (geheel of gedeeltelijk) moet worden opgevangen met bestaande middelen of dat het rijk de rijksvergoedingen ook als zodanig zal aanpassen. Verwacht wordt dat in de septembercirculaire duidelijkheid komt.	N	107.000	N	107.000	N	107.000	N	107.000
Participatiewet Inkomen Ter bekostiging en dekking van de sociale uitkeringen ontvangt de gemeente van het rijk een zogenaamde BUIG uitkering. Op basis van de voorlopige beschikking dd sept 2022 wordt een hogere rijksuitkering verwacht van € 107.000	V	107.000	V	107.000	V	107.000	V	107.000
Bijzondere bijstand We hebben het afgelopen jaar gezien dat de aanvragen voor de bijzondere bijstand op zijn gelopen. Door de hoge inflatie en hoge energiekosten is het voor steeds meer inwoners lastig om de eindjes aan elkaar te knopen. De verwachting is dat het aantal aanvragen ook in 2023 hoger zal zijn dan van tevoren ingeschat. Daarnaast zet het Rijk nu ook actief in op het gebruiken van alle ondersteunende voorzieningen en brengt deze actief bij inwoners onder de aandacht.	N	50.000	V	0	V	0	V	0
Bijzondere bijstand Wij hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om € 500 van de energietoeslag van 2023 bij de toeslag van 2022 te voegen om huishoudens te helpen die in de knel dreigden te raken door de hoge energiekosten. Met deze toeslag kon de eerste periode van 2023 (deels) overbrugd worden. De resterende middelen voor 2023 kunnen dan worden uitgekeerd in de tweede helft van het jaar. Voor de energietoeslag 2023 wordt een nieuw wetsvoorstel voorbereid. De verwachte invoering van de wet vindt plaats in juni 2023.	N	77.000	V	0	V	0	V	0
Gezondheidszorg De subsidie aan de GGD West Brabant dient te worden verhoogd vanwege de doorrekening van de nieuwe CAO.	N	27.000	N	6.000	V	0	V	0
Saldo van de opgavemutaties > 25.000	N	665.000	N	438.000	N	431.000	N	431.000

Saldo van de opgavemutaties < 25.000	N	109.000	N	31.000	N	11.000	V	4.000
Totaal Saldo van de opgavemutaties	**N**	**774.000**	**N**	**469.000**	**N**	**442.000**	**N**	**427.000**

3.2.4 Programma 4 Opgave Wonen

Afwijkingen

In onderstaande tabel worden de belangrijkste afwijkingen op de meerjarenbegroting 2023-2026 toegelicht In beginsel worden afwijkingen toegelicht wanneer het bedrag groter is dan € 25.000 of lager, maar van politiek bestuurlijke importantie.
Afwijkingen lager dan € 25.000, zuiver administratieve mutaties of budgettair neutrale mutaties, zijn wel opgenomen in de begrotingswijziging, maar worden niet verder toegelicht, tenzij van politiek bestuurlijke importantie.

Omschrijving	V/N	2023	V/N	2024	V/N	2025	V/N	2026
Saldo van de opgavemutaties > 25.000	V	0	V	0	V	0	V	0
Saldo van de opgavemutaties < 25.000	V	6.000	N	2.000	N	2.000	N	2.000
Totaal Saldo van de opgavemutaties	**V**	**6.000**	**N**	**2.000**	**N**	**2.000**	**N**	**2.000**

3.2.5 Programma 5 Opgave Economie en Toerisme

Afwijkingen

In onderstaande tabel worden de belangrijkste afwijkingen op de meerjarenbegroting 2023-2026 toegelicht In beginsel worden afwijkingen toegelicht wanneer het bedrag groter is dan € 25.000 of lager, maar van politiek bestuurlijke importantie.
Afwijkingen lager dan € 25.000, zuiver administratieve mutaties of budgettair neutrale mutaties, zijn wel opgenomen in de begrotingswijziging, maar worden niet verder toegelicht, tenzij van politiek bestuurlijke importantie.

Omschrijving	V/N	2023	V/N	2024	V/N	2025	V/N	2026
Saldo van de opgavemutaties > 25.000	V	0	V	0	V	0	V	0
Saldo van de opgavemutaties < 25.000	N	44.000	N	5.000	N	5.000	N	5.000
Totaal Saldo van de opgavemutaties	**N**	**44.000**	**N**	**5.000**	**N**	**5.000**	**N**	**5.000**

3.2.6 Programma 6 Opgave Bestuur en Dienstverlening

Afwijkingen

In onderstaande tabel worden de belangrijkste afwijkingen op de meerjarenbegroting 2023-2026 toegelicht In beginsel worden afwijkingen toegelicht wanneer het bedrag groter is dan € 25.000 of lager, maar van politiek bestuurlijke importantie.
Afwijkingen lager dan € 25.000, zuiver administratieve mutaties of budgettair neutrale mutaties, zijn wel opgenomen in de begrotingswijziging, maar worden niet verder toegelicht, tenzij van politiek bestuurlijke importantie.

Omschrijving	V/N	2023	V/N	2024	V/N	2025	V/N	2026
Veiligheidsregio MWB Er volgt nog een voorgenomen en besluitvorming over begrotingswijziging 1-2023 van de Veiligheidsregio. Vooruitlopend daarop nemen we de stijging die daar verband mee houdt alvast op in deze tussenrapportage. In de begrotingswijziging van de Veiligheidsregio wordt namelijk 52.000 euro extra toegevoegd aan de bijdrage voor de Veiligheidsregio voor o.a. het principeakkoord CAO 2023-2024; Update Functioneel Leeftijdsontslag (LFO) en kazernes; Overloop investeringsplan 2022 naar 2023; Inflatie en energiecrisis; Aanpassen beroepssterkte; Versterken van crisisbeheersing en informatievoorziening.	N	52.000	N	23.000	V	0	V	0
Saldo van de opgavemutaties > 25.000	N	52.000	N	23.000	V	0	V	0
Saldo van de opgavemutaties < 25.000	N	45.000	N	23.000	N	23.000	N	23.000
Totaal Saldo van de opgavemutaties	**N**	**97.000**	**N**	**46.000**	**N**	**23.000**	**N**	**23.000**

3.2.7 Programma 7 Opgave Financiën en Organisatie

Afwijkingen

In onderstaande tabel worden de belangrijkste afwijkingen op de meerjarenbegroting 2023-2026 toegelicht In beginsel worden afwijkingen toegelicht wanneer het bedrag groter is dan € 25.000 of lager, maar van politiek bestuurlijke importantie.
Afwijkingen lager dan € 25.000, zuiver administratieve mutaties of budgettair neutrale mutaties, zijn wel opgenomen in de begrotingswijziging, maar worden niet verder toegelicht, tenzij van politiek bestuurlijke importantie.

Omschrijving	V/N	2023	V/N	2024	V/N	2025	V/N	2026
Grondexploitatie algemene dienst Het restant budget voor de uitvoering van het snippergroenproject uit 2022 is niet overgeheveld naar 2023. Vandaar dat de verwachte inkomsten in 2023 worden bijgeraamd.	V	35.000	V	0	V	0	V	0
Overhead cluster Buitenruimte Buitendienst evenementen beleid nog niet vastgesteld en uitvoering zal pas in 2024 plaats vinden	N	50.000	V	0	V	0	V	0
Overhead Personeel Recent is de CAO voor gemeenteambtenaren vastgesteld voor/vanaf 1 januari 2023. In grote lijnen kwam dit neer op € 240,00 met 2% extra verhoging per maand. Voor 2023 e.v. is de verhoging van de salarispost berekend op € 320.000. Via een RIB is hierover uitvoerig gecommuniceerd. De financiële uitwerking van de nieuwe CAO wordt meerjarig geraamd.	N	320.000	N	320.000	N	320.000	N	320.000
Overhead Personeel Vanwege diverse vaststellingsovereenkomsten en uitkering van transitievergoedingen moet de voorziening personele verplichtingen worden aangevuld om deze (mogelijke) verplichtingen te kunnen opvangen.	N	205.000	V	0	V	0	V	0
Overhead ICT Voor onze dienstverlening en bedrijfsvoering maken we gebruik van verschillende applicaties. Deze worden onderhouden door de leveranciers. Het huidige budget is niet toereikend wegens een indexatie van ruim 3,7%. Tevens schaffen wij het programma O-Prognose t.b.v. het MJOP gebouwen.	N	27.000	N	49.000	N	49.000	N	49.000
Overhead Facilitair Bij facilitair wordt geen gebruik gemaakt van inhuur derden flexibele schil.	V	26.000	V	26.000	V	26.000	V	26.000

Overhead I&A Vanaf 2023 worden de kosten voor het gemeentelijk plan digitale dienstverlening direct ten laste van de exploitatie gebracht in plaats van via een investeringskrediet. Het budget voor projecten die nog op restantkredieten van voorgaande dienstjaren stonden worden nu toegevoegd aan het exploitatiebudget. dekking vindt indirect plaats door afname van begrote kapitaallasten. Daarnaast moet de investering die was opgenomen voor de evenementensoftware omgezet worden naar een exploitatiebudget van € 25.000 omdat er sprake is van een diensten abonnement.	N	62.000	V	0	V	0	V	0
Uitvoering Wet WOZ en OZB Betreft uitbetaalde proceskosten vanuit bezwarenafhandeling 2022 (gegrond verklaarde bezwaren van No-cure-no-pay bureaus) en uitbetaalde proceskosten gegrond verklaarde beroepszaken eerdere belastingjaren. Voor 2023 dient de bezwaarafhandeling nog plaats te vinden en ook hier zullen gegrond verklaarde bezwaren van No-cure-no-pay bureaus voor proceskosten vergoeding in aanmerking komen.	N	25.000	V	0	V	0	V	0
Saldo van de opgavemutaties > 25.000	N	628.000	N	343.000	N	343.000	N	343.000
Saldo van de opgavemutaties < 25.000	N	89.000	V	44.000	N	36.000	V	4.000
Totaal Saldo van de opgavemutaties	**N**	**717.000**	**N**	**299.000**	**N**	**379.000**	**N**	**339.000**

3.3 Reserves en voorzieningen

In onderstaande tabellen worden een resumé van de mutaties van de reserves en voorzieningen weergegeven.
S/O, S = Storting, O = Onttrekking

Opgave	Reserve	2023	2024	2025	2026
2	Reserve duurzaamheid	95.000 (S)	96.000 (S)	96.000 (S)	-30.000 (S)
2	Reserve Klimaatmiddelen	50.000 (O)	15.000 (O)	-	-
2	Vrije Algemene Reserve	-190.000 (O)	-	-	-
4	Reserve grondexploitatie	21.000 (O)	-	-	-

Opgave	Voorziening	2023	2024	2025	2026
2	Voorziening riolering	-23.000 (S)	-1.000 (S)	-1.000 (S)	1.000 (S)
2	Voorziening afvalstoffenheffing	65.000 (O)	-	-	-
6	Voorziening pensioenverplichtingen wethouders (APPA)	2.000 (S)	2.000 (S)	2.000 (S)	2.000 (S)
7	Voorziening wachtgeld voormalige werknemers	205.000 (S)	-	-	-

3.4 Recapitulatie afwijkingen programma's

In de onderstaande tabellen is de recapitulatie opgenomen van de verschillende afwijkingen per programma, gesorteerd op afwijkingen > € 25.000 en < € 25.000.

Saldo van de opgavemutaties > 25.000	V/N	2023	V/N	2024	V/N	2025	V/N	2026
Opgave 1 – Leefbaarheid	N	192.000	N	106.000	N	106.000	N	106.000

Opgave 2 – Duurzaamheid	N	69.000	N	76.000	N	64.000	N	18.000
Opgave 3 – Mens en Zorg	N	665.000	N	438.000	N	431.000	N	431.000
Opgave 4 – Wonen	V	0	V	0	V	0	V	0
Opgave 5 – Economie en Toerisme	V	0	V	0	V	0	V	0
Opgave 6 – Bestuur en Dienstverlening	N	52.000	N	23.000	V	0	V	0
Opgave 7 – Financiën en Bedrijfsvoering	N	628.000	N	343.000	N	343.000	N	343.000
Totaal Saldo van de opgavemutaties > 25.000	**N**	**1.606.000**	**N**	**986.000**	**N**	**944.000**	**N**	**898.000**

Saldo van de opgavemutaties < 25.000	**V/N**	**2023**	**V/N**	**2024**	**V/N**	**2025**	**V/N**	**2026**
Opgave 1 – Leefbaarheid	N	144.000	N	20.000	N	20.000	N	20.000
Opgave 2 – Duurzaamheid	N	5.000	V	5.000	V	5.000	N	30.000
Opgave 3 – Mens en Zorg	N	109.000	N	31.000	N	11.000	V	4.000
Opgave 4 – Wonen	V	6.000	N	2.000	N	2.000	N	2.000
Opgave 5 – Economie en Toerisme	N	44.000	N	5.000	N	5.000	N	5.000
Opgave 6 – Bestuur en Dienstverlening	N	45.000	N	23.000	N	23.000	N	23.000
Opgave 7 – Financiën en Bedrijfsvoering	N	89.000	V	44.000	N	36.000	V	4.000
Totaal Saldo van de opgavemutaties < 25.000	**N**	**430.000**	**N**	**32.000**	**N**	**92.000**	**N**	**72.000**

Totaal Saldo van alle opgavemutaties	**V/N**	**2023**	**V/N**	**2024**	**V/N**	**2025**	**V/N**	**2026**
Opgave 1 – Leefbaarheid	N	336.000	N	126.000	N	126.000	N	126.000
Opgave 2 – Duurzaamheid	N	74.000	N	71.000	N	59.000	N	48.000
Opgave 3 – Mens en Zorg	N	774.000	N	469.000	N	442.000	N	427.000
Opgave 4 – Wonen	V	6.000	N	2.000	N	2.000	N	2.000
Opgave 5 – Economie en Toerisme	N	44.000	N	5.000	N	5.000	N	5.000
Opgave 6 – Bestuur en Dienstverlening	N	97.000	N	46.000	N	23.000	N	23.000
Opgave 7 – Financiën en Bedrijfsvoering	N	717.000	N	299.000	N	379.000	N	339.000
Totaal Saldo alle opgavemutaties	**N**	**2.036.000**	**N**	**1.018.000**	**N**	**1.036.000**	**N**	**970.000**

4. Algemene uitkering meicirculaire 2023-2027

4.1 Inleiding

Algemene uitkering
Binnen het gemeentefonds is de Algemene Uitkering de grootste component. In dit hoofdstuk informeren wij u over de financiële ontwikkelingen welke zijn opgenomen in de zogenaamde meicirculaire over de Algemene Uitkering van het gemeentefonds 2023. In de circulaire wordt de gemeente geïnformeerd over de gemeentefondsuitkeringen voor 2023 en verder, gebaseerd op de voorjaarsbesluitvorming van het Rijk. De bijdrage uit het gemeentefonds voor de gemeente Geertruidenberg bedraagt ruim € 40.000.000.

Gemeenten ontvangen in principe op drie tijdstippen in het jaar informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota. Vanaf 2023 worden ook onze P&C producten aan deze cyclus gekoppeld.

De algemene uitkering is vrij besteedbaar voor gemeenten. Er wordt in een circulaire niet beoogd om het bestedingsdoel nader te omschrijven of op welke wijze dan ook te oormerken. Het bedrag aan algemene uitkering wordt verdeeld over de gemeenten via maatstaven (1) , zoals het inwonertal en de oppervlakte van een gemeente, een aan de maatstaven gekoppeld gewicht (2) (bedrag per eenheid) en de uitkeringsfactor (3) (de voor alle gemeenten gelijke vermenigvuldigingsfactor). Die drie componenten zijn aan wijzigingen onderhevig.

De circulaire geeft informatie over de aanleiding voor die wijzigingen en over de uitwerking ervan vanaf 2023 tot en met 2027. De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van het accres. Op basis van de keuzes uit het coalitieakkoord en aanvullende afspraken met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is het accres voor de jaren tot en met 2025 gesplitst in een vaststaand volumedeel en een loon- en prijsdeel dat per circulaire bijgesteld wordt op basis van de laatste inzichten van het Centraal Planbureau (CPB) over de loon- en prijsontwikkeling.

In deze meicirculaire wordt de loon- en prijstranche van 2023 vastgezet. In het coalitieakkoord is besloten om het accres vanaf 2026 niet langer te koppelen aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Voor 2026 en verder is het accres gesplitst in een vaststaand volumedeel en een loon- en prijsdeel dat per circulaire wordt geactualiseerd op basis van de laatste inzichten van het CPB over de loon- en prijsontwikkeling. Het kabinet heeft, als uitwerking van het coalitieakkoord, besloten dat het gemeente- en provinciefonds vanaf 2027 geïndexeerd worden op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp).

Gezien deze vooraankondiging van het rijk over een nieuwe financieringssystematiek voor medeoverheden zijn er voor de jaren na 2025 aanzienlijke financiële onzekerheden en bemoeilijken het maken van een betrouwbare prognose van de algemene uitkering vanaf 2026.

Hoe gaat zich de wereldeconomie ontwikkelen? Wat zijn rente-effecten, prijs- en looncorrecties, taakmutaties, rijksbeleid, economische groei, ontheemden, nieuwe ontwikkelingen etc.

In het hoofdstuk ontwikkelingen gaan wij nader in op de financiële ontwikkelingen voor de jaren 2023 - 2027.

4.2 Ontwikkelingen

Algemene uitkering van het Gemeentefonds (meicirculaire)

Accres
De jaarlijkse toe- en afname van het gemeentefonds die voortvloeit uit de koppeling aan de rijksuitgaven wordt het accres genoemd. Vandaar dat de ontwikkeling van de algemene uitkering (AU) van het gemeentefonds voor onze gemeente voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van het accres. In deze circulaire is een nieuwe accresraming opgenomen voor het jaar 2023 en verder. Op basis van de keuzes uit het coalitieakkoord en aanvullende afspraken met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is het accres voor de jaren tot en met 2025 gesplitst in een vaststaand volumedeel en een loon- en prijsdeel dat per circulaire bijgesteld wordt op basis van de laatste inzichten van het Centraal Planbureau (CPB) over de loon- en prijsontwikkeling. In deze meicirculaire wordt de loon- en prijstranche van 2023 vastgezet.

In het coalitieakkoord is besloten om het accres vanaf 2026 niet langer te koppelen aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Voor 2026 en verder is het accres gesplitst in een vaststaand volumedeel en een loon- en prijsdeel dat per circulaire wordt geactualiseerd op basis van de laatste inzichten van het CPB over de loon- en prijsontwikkeling. Tevens is besloten dat het gemeentefonds vanaf 2027 geïndexeerd wordt op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp).

Wijzigingen in de om vang van de algemene uitkering kunnen bestaan uit:
1. Algemene mutaties;
Deze mutaties hebben betekenis voor de financiële ruimte van de gemeenten, zonder veranderingen in het takenpakket.
2. Taakmutaties;
Deze mutaties hebben betrekking op taakmutaties bij gemeenten en hebben corresponderende gevolgen voor inkomsten of uitgaven.

De belangrijkste onderwerpen uit de meicirculaire 2023 worden onderstaand kort toegelicht.

Bijstelling accres 2022 (extra prijsbijstelling 2022)
Het Rijk heeft erkend dat de in eerdere circulaires opgenomen loon en prijscorrectie uiteindelijk te laag was geprognosticeerd. In 2022 is de inflatie na het uitkomen van het CEP 2022 aanzienlijk gestegen. Daarom heeft het kabinet bij Najaarsnota 2022 besloten om eenmalig een structurele prijsbijstelling over 2022 uit te keren. Landelijk wordt hiervoor € 127 miljoen extra toegevoegd. Voor het jaar 2023 wordt een prijsinflatiebijstelling doorgevoerd. Hiervoor is landelijk € 145 miljoen beschikbaar. Omdat deze landelijke verhoging onderdeel is van de totale accrestoename kan niet per individuele gemeente worden berekend wat het exacte effect hiervan is.

Financieringssystematiek medeoverheden
In het coalitieakkoord heeft het kabinet een nieuwe financieringssystematiek voor medeoverheden aangekondigd met als doel een stabiele(re) financiering en meer autonomie voor medeoverheden. Bij Miljoenennota 2023 heeft het kabinet aanvullend eenmalig € 1 miljard beschikbaar gesteld voor 2026, vooruitlopend op de nieuwe financieringssystematiek.

Dit bedrag komt vanaf 2027 structureel beschikbaar. Daarnaast worden de fondsen vanaf 2027 geïndexeerd op basis van de ontwikkeling van het bbp. Hiermee wordt een stabiele, solide en duurzame financiële basis geboden. Voorlopig is hiervoor aanvullend budget gereserveerd van € 150 miljoen in 2027 en € 300 miljoen in 2028 voor gemeenten. In het coalitieakkoord is opgenomen dat bij het uitwerken van een nieuwe financieringssystematiek, de mogelijkheid voor een groter eigen

belastinggebied wordt betrokken. In de Miljoenennota 2024 worden de cijfers op basis van de op dat moment meest actuele gegevens berekend, opgenomen en toegelicht.

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen
Tot slot bevat deze circulaire voor 2023 en verder ook een aantal wijzigingen in de decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Het gaat zowel om de aanpassing van bestaande als om nieuwe uitkeringen. De belangrijkste wijzigingen die in deze circulaire verwerkt zijn betreffen met name de integratie-uitkeringen Beschermd wonen, Participatie en Voogdij 18+. De effecten voor onze gemeente zijn beperkt omdat deze regelingen uitgevoerd worden door een centrumgemeente of een gemeenschappelijke regeling.

Jeugdzorg
Gemeenten en Rijk hebben een principeakkoord bereikt over het financiële kader voor de Hervormingsagenda Jeugd. Onderstaande toelichting over de beschikbaarstelling van extra middelen en de verdeling is onder voorbehoud van de omzetting van het principeakkoord in een definitief akkoord op het geheel van de Hervormingsagenda. In totaal wordt € 1,45 miljard in 2024 en € 954 miljoen in 2025 voor jeugdzorg beschikbaar gesteld, waarvan een deel van de investeringen en uitvoeringskosten van de hervormingsagenda vanaf de begroting van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) worden ingezet. Dit betreft € 91 miljoen in 2024 en € 95 miljoen in 2025. In totaal wordt dan ook € 1,36 miljard in 2024 en € 859 miljoen in 2025 aan de algemene uitkering van het gemeentefonds toegevoegd voor jeugdzorg. Op de Aanvullende Posten zijn middelen gereserveerd voor 2026 en verder. De beschikbaarstelling van deze middelen voor de jaren 2026 en verder vindt plaats na het advies van de deskundigencommissie en de besluitvorming daarover.

Net als voor de middelen in 2024 en 2025 geldt dat deze beschikbaar worden gesteld aan gemeenten met uitzondering van de investeringen waarvan is afgesproken deze door het Rijk worden gedaan. De € 1,45 miljard voor 2024 en de € 954 miljoen voor 2025 zijn gebaseerd op het advies van de Commissie van Wijzen, gecorrigeerd voor de besparing die aanvullend is opgenomen in het coalitieakkoord (€ 100 miljoen in 2024 oplopend tot € 511 miljoen structureel vanaf 2027). In aanvulling hierop verzacht het kabinet het ingroeipad voor de besparingsopgave met € 285 miljoen (voor 2024 met € 89 miljoen en voor 2025 met € 196 miljoen) en laat daarnaast de extra besparing van € 100 miljoen in 2024 vervallen (de aanvullende besparing in het coalitieakkoord voor dat jaar).

Het effect van alle vorenstaande maatregelen op Jeugdzorg is voor de ontwikkeling van de algemene uitkering 2023-2025 beperkt. Vorig jaar was al een dergelijke operatie aangekondigd en mochten gemeenten stelposten inbrengen die ongeveer gelijk waren aan de ramingen van de extra te ontvangen gelden. De Jeugdzorg wordt vanaf 2025 anders ingericht Op basis van de thans bekende informatie moet rekening gehouden worden met een bezuiniging van rijkswege van € 500 miljoen en € 511 miljoen vanaf 2027. Voor de jaren 2026 en verder moeten gemeenten rekening houden met de voorgenomen besparingen en in de begroting voor Jeugdzorg een lagere raming opnemen voor de uitgaven.

Eigen bijdrage Wmo
Het abonnementstarief in de Wmo 2015 wordt afgeschaft (geraamde opbrengst € 95 miljoen vanaf 2025) en in plaats daarvan wordt de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo 2015 heringevoerd (geraamde opbrengst € 225 miljoen vanaf 2026). Daarbij is het uitgangspunt dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de vormgeving zoals die voorheen was met oog voor inkomenseffecten en het beroep dat wordt gedaan op de Wmo. Het abonnementstarief verdwijnt niet alleen voor de huishoudelijke hulp, maar voor alle Wmo-voorzieningen waarop het abonnementstarief nu van toepassing is. Hiervoor wordt een wetsvoorstel voorbereid. De gevolgen voor onze begroting zijn nog niet bekend.

Uitkeringsfactor
De uitkeringsfactor is de voor alle gemeenten gelijke vermenigvuldigingsfactor die wordt berekend door de som van de algemene uitkering, de ozb-maatstaven en de overige uitkeringsonderdelen (circa € 35 miljard in 2023) te delen door de uitkeringsbasis (circa € 29,5 miljard). De – landelijke - uitkeringsbasis is berekend door van alle maatstaven de aantallen te vermenigvuldigen met het bijbehorende bedrag per eenheid; er is ook een uitkeringsbasis voor elke gemeente (het product van de gemeentelijke aantallen en de bedragen per eenheid). De uitkeringsfactor verschilt per uitkeringsjaar.

De algemene uitkering wordt berekend op basis van de formule A x B = C x D = E
Hierbij staat A voor de maatstaf zoals bijvoorbeeld het aantal inwoners van 21.944 . B staat voor het gewicht van de maatstaf zoals bijvoorbeeld € 375,94 per inwoner. De uitkomst (C) wordt vervolgens vermenigvuldigd met de Uitkeringsfactor (D) zoals bijvoorbeeld 1,304 en zo weten we dat we voor het totale aantal inwoners een AU ontvangen van € 10.757.000 (E). Deze berekening maken we voor in totaal 37 maatstaven.

Berekening uitkeringsfactoren (UF) in constante prijzen
In de septembercirculaire 2022 zijn de UF opgenomen voor de begroting 2023-2026. In deze Voorjaarsnota worden deze geactualiseerd naar de stand mei 2023. In onderstaande tabel is de netto toename van de UF opgenomen.

	2023	2024	2025	2026	2027
UF september 2022	1,299	1.340	1.371	1.302	1.302
UF mei 2023	1,304	1.395	1.435	1.360	1.355
Toename in punten	5	55	64	58	53
Toename in €	€ 162.000	1.708.000	1.987.000	1.801.000	1.645.000

Landelijke omvang van de algemene uitkering gemeentefonds.
De omvang van de algemene uitkering vanaf 2026 is op dit moment nog erg onzeker. Die onzekerheid heeft met een aantal onderwerpen te maken. In onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen aangegeven waar we nu voor staan. Deze ontwikkeling wordt ook wel het "Ravijn" genoemd. Waar enkele maanden geleden nog onzeker was wat het "Ravijn" zou gaan betekenen wordt de omvang langzaam duidelijk.

Op de webinar van het gemeentefonds berekende *Lias Pauw* als ravijn 2026:

Ravijn, in € miljoen	**2026**	**2027**
Negatief volumeaccres 2026	-1.812	-1.812
Opschalingskorting	-675	-675
LPO-korting	-354	-520
Ombuiging jeugd	-587	-643
Rijksbijdrage € 1 miljard, exclusief btw	+924	+924
Totaal	**-2.504**	**-2.726**

De daling van de omvang van de algemene uitkering laat zich duidelijk zien in de cijfers van de tabel onder 4.3. Deze ontwikkeling is een landelijke ontwikkeling. Recent heeft de VNG aangegeven voorstellen voor te leggen aan de gemeenten over de wijze waarop de taken en middelen van de gemeenten vanaf 2026 structureel in balans gebracht kunnen worden. Dat zal de VNG uiterlijk op de aankomende algemene ledenvergadering doen, die meestal begin december wordt gehouden.

Dat kondigde de VNG in juni aan op zijn algemene ledenvergadering in de resolutie ‘Naar een rechtvaardig, duurzaam en solide meerjarig financieel perspectief’: “Omdat de ingrepen in het gemeentefonds vergaande consequenties zullen hebben wil de VNG deze consequenties voor het Rijk en voor de gemeenten in beeld brengen. Met het Rijk zal op korte termijn het gesprek worden opgestart over de onontkoombare gevolgen van deze korting voor gemeentelijke taken, inclusief taken in medebewind of ter realisatie van verantwoordelijkheden en ambities van het Rijk en over de keuzes die gemeenten daartoe hebben te maken. Doel is het realiseren van een balans tussen taken en middelen. Uiterlijk op de aankomende algemene ledenvergadering (december) zal de VNG aan de gemeenten voorstellen voorleggen over de wijze waarop taken en middelen structureel in balans gebracht kunnen worden.”

De verschillende meningen zijn duidelijk. Gemeenten vinden dat ze er vanaf 2026 € 3 miljard op achteruitgaan. Het Rijk vindt dat de gemeenten € 1 miljard extra hebben gekregen. Dat is een meningsverschil dat vandaag niet wordt opgelost.” Dat zei minister H.G.J. Bruins Slot van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op het VNG-congres.

De VNG adviseert de gemeenten om in de begroting 2024 – 2027 het tekort voor 2026 en 2027 niet op te lossen maar duidelijk zichtbaar te maken. De VNG kondigt een begrotingsadvies voor de gemeenten aan met als lijn:
(1) maak een sluitende begroting voor 2024 en 2025, en
(2) maak voor 2026 en 2027 een reële begroting op basis van het huidige takenpakket en de noodzakelijke investeringen, waarbij een eventueel tekort duidelijk zichtbaar is.

Zoals hiervoor reeds aangegeven is de daling van de algemene uitkering vanaf 2026 aanzienlijk. Vooralsnog zijn er nog geen oplossingen in beeld. De komende maanden zullen doorslaggevend zijn, waarbij de hoop is gevestigd op de Najaarsnota van het Rijk. Immers heeft iedere gemeente hetzelfde probleem en zal in verwachting zijn van de mogelijkheden op het tekort op te lossen. Gaat het rijk met extra geld over de brug komen? Heeft de VNG een tijdige oplossing? Staat de gemeente voor een bezuinigingsoperatie?

Lias Pauw merkt nog op dat de gemeenten nog veel kansen krijgen om het "Ravijn" op te lossen; elke rijksbegroting en elke rijksvoorjaarsnota biedt namelijk kansen daarvoor.

4.3 Tabel

Berekening algemene uitkering 2023-2027

	Verschil	Verschil	Verschil	Verschil	Verschil
	2023	2024	2025	2026	2027
Algemene uitkering algemeen	273.000 V	1.738.000 V	1.986.000 V	438.000 V	204.000 V
Algemene uitkering (overheveling 3D's)	58.000 V	58.000 V	48.000 V	46.000 V	112.000 N
Totaal Bruto	**331.000 V**	**1.796.000 V**	**2.034.000 V**	**484.000 V**	**92.000 V**
Aanpassing exploitatiebudgetten / claims in Algemene Uitkering					
Financiering SPUK Combinatiefunctionaris sport	77.000 V	77.000 V	77.000 V	77.000 V	77.000 V
Participatiebudget (Mid-Zuid)	51.000 N	50.000 N	40.000 N	37.000 N	133.000 V
Jeugdzorg		123.000 N	18.000 N	18.000 N	118.000 N
Totaal Netto	**357.000 V**	**1.700.000 V**	**2.053.000 V**	**506.000 V**	**184.000 V**

5. Kadernota 2024-2027

5.1 Inleiding

Wat gaan we het komende jaar doen met het gemeentegeld? Daar geeft de Kadernota een antwoord op. Met behulp van de jaarrekening 2022, de Turap en de ontwikkelingen uit de Algemene Uitkering van het gemeentefonds wordt eerst de huidige financiële situatie van de gemeente onder de loep genomen. Daarna worden de nieuwe prioriteiten bepaald. Het college stelt op basis van deze prioriteiten een eerste versie van de Kadernota op. De raad mag daarna wijzigingen voorstellen en nieuwe voorstellen doen. Het college werkt al deze zaken uit tot een begroting. Deze begroting wordt in het najaar behandeld. Er worden dan in principe alleen nog beperkte bijstellingen gedaan binnen de eerder afgesproken kaders. Het opstellen van een goede kadernota is dus een belangrijke en uitdagende taak!

5.2 Programma's

5.2.1 Programma 1 Opgave Leefbaarheid

Strategisch doel en maatschappelijke effecten

- Openbare Orde en veiligheid, Samenwerking met ketenpartners
- Afstemmen Fysieke aspecten. Het beheren van de uitkomsten van het integraal programma openbare ruimte en daarmee de openbare ruimte duurzamer inrichten
- We werken vanuit de maatschappelijke opgaven. Alle besluiten die het college en de gemeenteraad nemen liggen in het verlengde van die opgaven
- Ervaren parkeerdruk bij bewoners, bezoekers en ondernemers verlagen met een evenwichtige verdeling van de parkeerdruk
- Kwaliteit buitenruimte en leefbaarheid verhogen
- Verhogen verkeersveiligheid voor langzaam verkeer
- Actualisatie data voor beheer parken en plantsoenen
- De mobiliteit binnen de gemeente garanderen

Wat willen we bereiken?

1.A BOA-capaciteit

Een grotere mate van inzet op straat om waarschuwend en/of handhavend op te treden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Openbare orde / BOA

In het kader van openbare orde en veiligheid het uitbreiden van bestaande BOA-capaciteit met 12 uur

Wat willen we bereiken?

1.B Gebiedsvisie amoveringslocaties 150 kV

Een goede inrichting van de locaties vanwege het vervallen van het 150 kV hoogspanningstracé in de kernen Geertruidenberg en Raamsdonksveer.

Wat gaan we daarvoor doen?

Opgave Leefbaarheid

Het opstellen van een inrichtingsplan voor de locaties onder het te vervallen 150 kV hoogspanningstracé in de kernen Geertruidenberg en Raamsdonksveer.

Wat willen we bereiken?

1.C Mobiliteit / Bereikbaarheid

De verbreding A27 is een majeur project tot 2029/2031 dat een grote maatschappelijke impact heeft. Binnen het project is voortdurend interne, maar ook externe, afstemming nodig op procedureel en uitvoerend vlak. Om dit in goede banen te leiden is een projectleider nodig om de continuïteit in dit proces te borgen en die deze complexe coördinerende rol te kan vervullen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Verkeerszaken

Om de ontwikkeling van de A27 vanuit gemeentelijk perspectief in goede banen te leiden is het continueren van de huidige projectleiding nodig.

Wat willen we bereiken?

1.D Mobiliteit / Parkeren

Dat binnen onze gemeente iedere doelgroep op de juiste plek kan parkeren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Parkeerplaatsen en trottoirs

Onderzoek doen naar de oorzaak en omvang van het huidig ervaren parkeerprobleem om vervolgens samen met bewoners, ondernemers en andere belanghebbende tot een nieuw Parkeerbeleid te komen. Ook de aanpassing van het Parkeernormenbeleid ten behoeve van de toetsing op de parkeeroplossing bij ontwikkelingen wordt hier in opgenomen.

Wat willen we bereiken?

1.E Beheercapaciteit

Beter in control op beheertaken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Overhead cluster Buitenruimte

De "hands on" capaciteit in het cluster Buitenruimte is structureel te laag, juist daar waar in het kader van leefbaarheid het verschil op straat wordt gemaakt (op het terrein van verkeer, wegen, water, riool, groen). Vandaar de vraag om structurele uitbreiding van de bestaande beheercapaciteit met 1 fte.

Wat willen we bereiken?

1.F Beschoeiing

We willen in kaart brengen hoeveel beschoeiing in de gemeente Geertruidenberg aanwezig is en wat de onderhoudsstaat is daarvan.

Wat gaan we daarvoor doen?

Waterwegen/vaarwegen

Het uitvoeren van een gemeentebreed inspectie beschoeiing

Wat willen we bereiken?

1.G Mobiliteit / Verkeersveiligheid

Het verbeteren van de oversteekbaarheid van de Oude Stadsweg ter hoogte van de Mauritsweg en het verlagen van de gereden snelheden op de Oude Stadsweg alsmede de reconstructie van de kruising Stationsweg/Plantsoen/Gasthuisstraat.

Wat gaan we daarvoor doen?

Verkeersprojecten

- Realiseren van een veilige oversteekplaats i.c.m. een snelheidsremmende maatregel. Investering van € 30.000
- Reconstructie van de kruising Stationsweg – Plantsoen – Gasthuisstraat. Een variant van een rotonde is de beoogde oplossing. Investering van € 1.000.000

Wat willen we bereiken?

1.H Actualiseren Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) en beheerdata

Actualiseren Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) en beheerdata.

Wat gaan we daarvoor doen?

Plantsoenen en parken

De werkzaamheden worden middels een meervoudig onderhandse aanbesteding op de markt gebracht. De werkzaamheden bestaan op hoofdlijnen uit landmeetkundige werkzaamheden, inspectiewerkzaamheden en het actualiseren van de geometrie t.b.v. de BGT.

Wat willen we bereiken?

1.I Bergse Brug

Noodzakelijk onderhoud uitvoeren om de veiligheid van de brug te garanderen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bruggen en duikers

1. Voorbereidende werkzaamheden; uitvoeren van een bureaustudie, aanvullende inspecties en constructieve herberekening en het opstellen van een bestek
2. Uitvoering onderhoudswerkzaamheden

Financiële vertaling

In de onderstaande tabel wordt een samenvatting opgenomen van alle Wettelijke (W) ontwikkelingen die in de Kadernota voor opgave 1 zijn opgenomen alsmede de Autonome (A) ontwikkelingen en de Wensen voor nieuw beleid (N).

Opgave 1	2024	2025	2026	2027	W/A/N
1.A BOA-Capaciteit	20.000	20.000	20.000	20.000	N
1.B Gebiedsvisie	-	30.000	-	-	N
1.C Mobiliteit / Bereikbaarheid	110.000	-	-	-	A
1.D Parkeren	55.000	-	-	-	N
1.E Beheercapaciteit	80.000	80.000	80.000	80.000	N
1.F Beschoeiing	60.000	-	-	-	N
1.G Verkeersveiligheid	-	26.000	26.000	26.000	N
1.H BGT en beheerdata	130.000	-	-	-	W
1.H BGT en beheerdata	70.000	-	-	-	N
1.I Bergse brug	pm	-	-	-	A
Totaal	**525.000**	**156.000**	**126.000**	**126.000**	

5.2.2 Programma 2 Opgave Duurzaamheid

Strategisch doel en maatschappelijke effecten

Het einddoel is een duurzaam, fossielvrij, klimaatbestendig en circulair Geertruidenberg in 2050 of eerder. We focussen ons op:
1. Een energieneutraal en fossielvrij Geertruidenberg in 2050 of eerder
2. Alle verplaatsingen in Geertruidenberg zijn in 2050 duurzaam
3. Een circulair Geertruidenberg in 2050 of eerder
4. Een klimaatbestendig Geertruidenberg in 2050 of eerder

Wat willen we bereiken?

2.A Actualisatie duurzaamheidsprogramma

1.Een energieneutraal en fossielvrij Geertruidenberg in 2050 of eerder;
2. Alle verplaatsingen in Geertruidenberg zijn in 2050 duurzaam;
3. Een circulair Geertruidenberg in 2050 of eerder;
4. Een klimaatbestendig Geertruidenberg in 2050 of eerder.

Wat gaan we daarvoor doen?

Opgave Duurzaamheid

We voeren hiervoor het geactualiseerde duurzaamheidsprogramma uit.

Wat willen we bereiken?

2.B Communicatie/ Educatie

- In 2030 50% minder gebruik primaire grondstoffen
- Vergroten percentage gerecycled huishoudelijk afval naar tenminste 60% in 2030
- Terugdringen hoeveelheid fijn- en grof huishoudelijk restafval naar 30 kg per inwoner per jaar en tenminste 90% afvalscheiding in 2030

Wat gaan we daarvoor doen?

Afvalverwijdering huisvuil

- Bewustwording creëren d.m.v. gastlessen op scholen
- Gedragsbeïnvloeding door informatieverstrekking / bewustwording te creëren
- Inwoners enthousiasmeren voor betrokkenheid en inzet bij een schone wijk

Wat willen we bereiken?

2.C Inhuur

- Vergroten percentage gerecycled huishoudelijk afval naar tenminste 60% in 2030.
- Terugdringen hoeveelheid fijn- en grof huishoudelijk restafval naar 30 kg per inwoner per jaar en tenminste 90% afvalscheiding in 2030.

Wat gaan we daarvoor doen?

Afvalverwijdering milieustraat

Extern personeel inhuren voor de volgende taken:
- Invoering financiële prikkel afvalscheiding
- Opstellen beleid t.b.v. opstelplaatsen minicontainers
- Opstellen afvalbeleidsplan Geertruidenberg

Wat willen we bereiken?

2.D Invoeren Financiële prikkel

In 2025 wordt de financiële prikkel voor het aanbieden van het huishoudelijk afval in onze gemeente ingevoerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

Hiervoor is het onder meer nodig dat de systemen worden ingericht, volledigheidscontroles van de bestaande belastingbestanden worden uitgevoerd, bestanden worden geoptimaliseerd en structureel extra capaciteit beschikbaar komt om de werkzaamheden uit te kunnen voeren. Ook wordt het invoeren van de financiële prikkel betrokken bij het lopende onderzoek naar het toekomstbestendig verrichten van de belastingtaken door een externe partij.
De verwachting is dat over enkele maanden de kosten hiervan inzichtelijk zijn en meegenomen kunnen worden bij de begrotingsbehandeling 2024.

Financiële vertaling

In de onderstaande tabel wordt een samenvatting opgenomen van alle Wettelijke (W) ontwikkelingen die in de Kadernota voor opgave 2 zijn opgenomen alsmede de Autonome (A) ontwikkelingen en de Wensen voor nieuw beleid (N).

Opgave 2	2024	2025	2026	2027	W/A/N
2.A Actualisatie duurzaamheidsprogramma	pm	pm	pm	pm	W
2.B Communicatie/ Educatie	50.000	50.000	50.000	50.000	N
2.C Inhuur	50.000	-	-	-	N
2 Voorziening afvalstoffenheffing	-100.000	-50.000	-50.000	-50.000	N
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**	

5.2.3 Programma 3 Opgave Mens en Zorg

Strategisch doel en maatschappelijke effecten

- Een veilige thuissituatie (realiseren) voor zowel volwassenen als kinderen.
- Inwoners participeren naar vermogen

- Eerder erbij en een gezamenlijke aanpak
- Houdbare basisondersteuning
- Meer sociale cohesie in de lokale samenleving
- Inwoners leven bewuster gezond
- Inwoners zijn actief en voelen zich mentaal gezond
- Inwoners participeren zo vroeg en lang mogelijk
- Maatschappelijke partners leveren een actievere bijdrage aan vroegsignalering
- Normaliseren met focus op de jeugdige in zijn of haar context
- Integraal werken in aansluiting op de veranderende vraag en behoefte
- Veilige, toegankelijke en toekomstbestendige sportvelden en –complexen
- Te komen tot de realisatie van een nieuw Kind Centrum ten behoeve van de ontwikkeling van Parkzicht. Met de ontwikkeling draagt het project bij aan de maatschappelijke cohesie en de leefbaarheid van Raamsdonksveer. Hiermee wordt bijgedragen aan de doelstellingen zoals benoemd in de opgaves Mens en Zorg en Leefbaarheid: het verbeteren van de sociale cohesie in de lokale samenleving en het afstemmen van fysieke aspecten

Wat willen we bereiken?

3.A GIA (Gemeenschappelijke regeling voor Geweld In Afhankelijkheidsrelaties) en Meldpunt Crisiszorg

Slachtoffers van huiselijk geweld een veilig verblijf bieden. De gewelddadige situatie doorbreken en inwoners hierbij ondersteunen.
Eén centraal meldpunt bieden voor huiselijke geweld en kindermishandeling en één meldpunt voor crisiszorg. De wachtlijsten bij Veilig thuis terugdringen/voorkomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Eerstelijnsloket Jeugd

Zorgen dat Veilig Thuis en Safegroup (vrouwenopvang) hun taken volgens wettelijke richtlijnen en vastgestelde kwaliteitskaders kunnen uitvoeren.

Wat willen we bereiken?

3.B MidZuid

Inwoners met een arbeidsbeperking participeren naar vermogen in een toekomstbestendige huisvesting.

Wat gaan we daarvoor doen?

Sociale Werkplaatsen

MidZuid is de partner voor het begeleiden van inwoners met een indicatie Wsw- en Nieuw beschut werk. Eerst volgt besluitvorming over nieuwe huisvesting voor MidZuid. Daarna volgen de ontwerp- en realisatiefase.

Wat willen we bereiken?

3.C BCF welzijn

- We versterken het voorliggend veld en de sociale basis
- Eerder erbij en een - gezamenlijke aanpak
- Houdbare basisondersteuning

Wat gaan we daarvoor doen?

Maatschappelijk werk

Bij de begroting 2022 is door het college een besloten de BCF-subsidie welzijn met € 40.000 te verlagen vanaf 2024. De reden hiervan was dat er een efficiëntieslag verwacht werd die zou leiden tot een verlaging van kosten. Inmiddels is duidelijk dat dit niet realistisch is. In 2022 is een subsidietender welzijn doorlopen voor de basisvoorziening welzijn en Surplus Welzijn per 1 juli 2023 start als brede welzijnsorganisatie in onze gemeente. Met het verminderde budget kunnen we niet op een optimale wijze uitvoering geven aan het uitvoeringskader welzijn en de gemaakte afspraken met Surplus Welzijn. Daarom wordt voorgesteld deze verlaging van het budget terug te draaien, om hiermee de sociale basis te versterken en meer preventief te werken. Dit alles om sneller en eerder aan de voorkant van een probleem/hulpvraag te voorkomen om op die wijze problemen sneller aan te pakken en zo te voorkomen dat ze complexer en urgenter worden. Hiermee voorkomen we aan de achterkant zorgkosten voor de Wmo, Jeugd of Participatiewet.

Wat willen we bereiken?

3.D GALA (gezond en actief leven akkoord)

Strategische doelen:
- Inwoners zijn en blijven vitaal
- Meer sociale cohesie in de lokale samenleving
- Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak
- Houdbare basisondersteuning

Maatschappelijke effecten (met name):
- Inwoners leven bewuster gezond
- Inwoners zijn actief en voelen zich mentaal gezond
- Inwoners participeren zo vroeg en lang mogelijk
- Maatschappelijke partners leveren een actievere bijdrage aan vroegsignalering
- Inwoners leveren een maatschappelijke bijdrage

Het terugdringen van gezondheidsachterstanden en een zo gezond mogelijke generatie in 2040, door preventief en integraal aanbod.

Wat gaan we daarvoor doen?

Gezondheidszorg

Een breed scala aan activiteiten. De speerpunten moeten nog bepaald worden en acties moeten nog concreet geformuleerd worden. In het najaar van 2023 ligt er een plan van aanpak. Hiermee valt ook de doorontwikkeling van de Buurtsportcoaches samen.

Wat willen we bereiken?

3.E Jeugd

We hebben leuke jeugd! Het gaat ons aan het hart dat te veel kinderen en hun ouders jeugdhulp nodig hebben om problemen te boven te komen. Dit betekent ook dat de kosten voor jeugdhulp op blijven lopen. We moeten daarvoor zien te komen. We willen een jeugdhulpstelsel creëren waarin kleine problemen klein blijven en waarin grote problemen de juiste aandacht krijgen. Hierbij accepteren we dat hobbels bij het leven horen en dat niet alles maakbaar is, ook niet voor ons. We realiseren een jeugdhulplandschap waarin we kijken naar de jeugdige in zijn leefwereld met een integrale blik op zijn gehele context. 'Zo thuis mogelijk' is het streven. Thuis ligt de sleutel, in de eigen omgeving, met eigen regie voor ouders.
We doen dit lokaal, én samen met de jeugdregio WBO

Wat gaan we daarvoor doen?

Jeugd en jongerenwerk

Jeugd en jongerenwerk
We zetten in op talentontwikkeling en een positieve benadering. Het is aan ons en onze partners om kinderen en jongeren te helpen om hun plek in de samenleving in te nemen. Het uitvoeringskader jeugd bevat een heldere ambitie en concrete doelen en opdrachten aan onszelf en onze partners. We investeren de komende jaren onder meer in versterking van het jongerenwerk, de verbinding tussen huisarts en welzijn en het terugdringen van eenzaamheid en middelengebruik onder jongeren.
De komende tijd kan blijken dat hiervoor meer investeringen nodig zijn om de trend naar steeds meer jeugdhulp te doorbreken.

Jeugdregio WBO
In het strategieplan regionale jeugdhulp wordt uitgewerkt welke richting we kiezen, wat dit voor de verschillende betrokkenen betekent en hoe het nieuwe samenspel eruit komt te zien (gereed 2023). De gemeenten hebben bij de herinrichting van het stelsel een regierol en kiezen daarin uitdrukkelijk voor strategisch partnerschap om de regiovisie te realiseren. Daarbij zijn we koersvast en we hebben oog voor elkaars rol en ontwikkeling daarin. Dat is een meerjarenkoers, wat rust en stabiliteit in ons jeugdhulplandschap moet brengen waardoor inhoudelijk ruimte ontstaat de goede dingen goed te doen voor onze jeugdigen en hun gezinnen.

Wat willen we bereiken?

3.F Renovatie velden en toebehoren / MJOP

Veilige, toegankelijke en toekomstbestendige sportvelden en –complexen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Sportbeleid

Het MJOP (meerjaren onderhoudsplan) toegevoegd aan rapport herijking buitensportaccommodaties wordt in 2023 herzien. Dit is nodig wegens marktontwikkelingen (prijsstijging, indexering etc.). Vanaf 2024 gaat de herziene versie leidraad zijn voor renovaties van

velden en toebehoren (veldverlichting, leunhekwerk, beregening etc.).
Daarnaast lopen er aparte onderzoeken bij verschillende verenigingen waaronder RFC en Right-O omtrent behoefte, capaciteit en haalbaarheid. Uitkomsten van deze onderzoeken worden mogelijk middels separate adviezen voorgelegd. Dit kan een afwijkende uitvoering ten opzichte van het MJOP vragen.

Financiële vertaling

In de onderstaande tabel wordt een samenvatting opgenomen van alle Wettelijke (W) ontwikkelingen die in de Kadernota voor opgave 3 zijn opgenomen alsmede de Autonome (A) ontwikkelingen en de Wensen voor nieuw beleid (N).

Opgave 3	2024	2025	2026	2027	W/A/N
3.A GIA	70.000	70.000	70.000	70.000	A
3.B MidZuid	-	125.000	125.000	125.000	N
3.C BCF Welzijn	40.000	40.000	40.000	40.000	A
3.D GALA	403.947	403.947	320.236	Onbekend	N
3.D Dekking Spuk GALA	-403.947	-403.947	-320.236	Onbekend	N
3.E Jeugd	pm	pm	pm	pm	W
3.F Renovatie velden	pm	pm	pm	pm	A
Totaal	**110.000**	**235.000**	**235.000**	**235.000**	

5.2.4 Programma 4 Opgave Wonen

Strategisch doel en maatschappelijke effecten

- We creëren woonruimte naar behoefte
- We verbeteren, bewaken en behouden de balans
- We pakken meer regie op de woningmarkt
- Ontwikkelingen vinden plaats in samenspraak met onze inwoners en stakeholders

Wat willen we bereiken?

4.A Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Al jaren bestaat de wens om te komen tot een duurzaam MJOP van het gemeentelijk vastgoed. Op 29 juni 2023 is het MJOP door de gemeenteraad vastgesteld. In het MJOP is, vanwege het karakter van de voorziening, geen rekening gehouden met maatregelen voor duurzame energieopwekking, luchtbehandelingsinstallaties en warmtepompen. Tijdens de inspecties die hebben geleid tot het MJOP zijn voornoemde maatregelen wel bekeken en voor zover mogelijk financieel vertaald.

We zijn een duurzame gemeente die wil voldoen aan de landelijke doelstellingen en we willen een voorbeeld zijn voor inwoners en bedrijven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Gemeentelijke panden

Niet ieder geïnventariseerd pand is door de aard van het gebruik, ligging en bouwkundige staat geschikt om te verduurzamen. De komende periode zullen financiële en maatschappelijke businesscases worden gemaakt om te komen tot een voorstel voor de meerjarenbegroting. Hier zal fasering onderdeel van uitmaken.

Wat willen we bereiken?

4.B Verhuizing Mafeking

Op dit moment wordt gewerkt aan een nadere uitwerking om Mafeking en de Bergsche Battery te herhuisvesten. Hiervoor is een investering benodigd. De hoogte hiervan is echter op dit moment niet bekend. Het eerder geraamde budget zal door prijsstijgingen en loonontwikkelingen echter onvoldoende zijn. De kapitaallasten komen bovenop het huidige tekort en zullen het tekort dus groter maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Mafeking

We bieden een plaats aan onze verenigingen en voldoen aan de motie van de gemeenteraad die ziet op het bieden van een duurzame plaats voor Mafeking met voorzieningen die gelijk zijn aan het voorzieningenniveau in fort Lunet. Tevens bieden we plaats aan de Bergsche Battery die sinds haar oprichting geen vast honk kent en hiermee eveneens duurzaam wordt gehuisvest.

Financiële vertaling

In de onderstaande tabel wordt een samenvatting opgenomen van alle Wettelijke (W) ontwikkelingen die in de Kadernota voor opgave 5 zijn opgenomen alsmede de Autonome (A) ontwikkelingen en de Wensen voor nieuw beleid (N).

Opgave 4	2024	2025	2026	2027	W/A/N
4.A	pm	pm	pm	pm	N
4.B	pm	pm	pm	pm	N
Totaal					

5.2.5 Programma 5 Opgave Economie en Toerisme

Strategisch doel en maatschappelijke effecten

Het vestigingsklimaat voor ondernemers verbeteren – schonere, veiligere en aantrekkelijke bedrijventerreinen en winkelgebieden realiseren

Wat willen we bereiken?

5.A Uitvoering Bibob-beleid

Het waarborgen van de integriteit van het bestuursorgaan en het voorkomen van onbewust faciliteren van criminele activiteiten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Opgave Economie en Toerisme

In opdracht van het Districtelijk driehoeksoverleg de Baronie is overeenstemming gevonden over het opstellen en implementeren van nieuw Bibob-beleid voor de Baronie-gemeenten. Het Bibob-beleid wordt in 2023 vorm gegeven, dit moet geïntegreerd worden binnen de bedrijfsvoering

Financiële vertaling

In de onderstaande tabel wordt een samenvatting opgenomen van alle Wettelijke (W) ontwikkelingen die in de Kadernota voor opgave 5 zijn opgenomen alsmede de Autonome (A) ontwikkelingen en de Wensen voor nieuw beleid (N).

Opgave 5	2024	2025	2026	2027	W/A/N
5.A Bibob	40.000	40.000	40.000	40.000	N
Totaal	**40.000**	**40.000**	**40.000**	**40.000**	

5.2.6 Programma 6 Opgave Bestuur en Dienstverlening

Strategisch doel en maatschappelijke effecten

- Wij verbeteren de kwaliteit, professionaliteit en continuïteit van onze dienstverlening (betrokken, ondernemend, professioneel en snel).
- De kwaliteit van onze (digitale) dienstverlening verhogen
- Verminderen van administratieve lastendruk bij aanvragers en intern
- Proces voor de aanvragers verhelderen door op eenvoudige wijze inzicht te geven in de verplichtingen (wet- en regelgeving) die van toepassing zijn op de specifieke aanvraag en daarmee de aanvrager deskundig kunnen begeleiden en adviseren, zodat het juist en correcte wordt aangevraagd
- We betrekken onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners meer dan voorheen bij zaken die hen raken
- Actieve deelname inwoners, ondernemers en partners vindt plaats. Uitvoering van beleid past beter bij behoefte

Wat willen we bereiken?

6.A Verhelderen van vergunningsprocessen

1. Versimpelen van het vergunningsproces voor organisatoren
2. Minder administratieve lasten

Wat gaan we daarvoor doen?

VTH taken

In 2023 is software aangeschaft voor de vergunningchecker en aanvraagvoorziening voor evenementen, APV en horeca. Dit levert één duidelijk en digitaal proces op voor de aanvragers. Dit leidt tot een hoog gebruikersgemak bij zowel inwoners, ondernemers als medewerkers. Het reguliere jaarlijks onderhoud was echter nog niet meegenomen in de begroting.

Wat willen we bereiken?

6.B Burgerparticipatie

Fasegewijs invoeren van burgerparticipatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Opgave Bestuur en Dienstverlening

De komende jaren voeren we burgerparticipatie fasegewijs in en voor de diverse participatietrajecten zijn middelen noodzakelijk. Denk bijvoorbeeld aan extra communicatiemateriaal, folders, de kosten voor bijeenkomsten, externe deskundigheid op onderwerpen etc..

Wat willen we bereiken?

6.C Zaak- en archiefsysteem overbrengen naar de cloud

We gaan de continuïteit van ons zaak- en archiefsysteem verbeteren door die in de cloud te zetten. Nieuwe versies van software komen steeds meer beschikbaar als 'cloud-dienst'. Wanneer we nu niet naar de cloud gaan moet er sowieso een update komen van ons zaak- en archiefsysteem. De kosten van die update zijn ongeveer even hoog als de overstap naar de cloud. Op een later moment moeten we dan alsnog de overstap maken naar de cloud met de bijbehorende kosten. Vandaar dat het verstandig is om nu de overstap naar de 'cloud' te maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Overhead DIV

We brengen ons zaak- en archiefsysteem over naar de ‘cloud’

Financiële vertaling

In de onderstaande tabel wordt een samenvatting opgenomen van alle Wettelijke (W) ontwikkelingen die in de Kadernota voor opgave 6 zijn opgenomen alsmede de Autonome (A) ontwikkelingen en de Wensen voor nieuw beleid (N).

Opgave 6	2024	2025	2026	2027	W/A/N

6.A Vergunningsprocessen	-	-	-	-	A
6.B Burgerparticipatie	15.000	25.000	30.000	30.000	N
6.C Cloud eenmalige kosten	60.000	-	-	-	N
6.C Cloud jaarlijks onderhoud	15.000	15.000	15.000	15.000	N
Totaal	**90.000**	**40.000**	**45.000**	**45.000**	

5.2.7 Programma 7 Opgave Financiën en Organisatie

Strategisch doel en Maatschappelijke effecten

- Wij verbeteren de kwaliteit, professionaliteit en continuïteit van onze dienstverlening. Wij zijn hierdoor beter bereikbaar en creëren de mogelijkheid tot hybride werken
- Niet meer van deze tijd
- De handhaving te complex
- Kosten niet opwegen tegen de inkomsten
- De lasten voor de inwoners (in het bezit van een hond) willen verlichten

Wat willen we bereiken?

7.A Hybride werken

Hybride (tijd- en plaats onafhankelijk) werken zorgt ervoor dat we efficiënt, productief en goed bereikbaar zijn. Hiervoor beschikken we over de juiste hardware en voeren we onze werkzaamheden uit binnen de juiste werkomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Overhead I&A

We stellen de nodige apparatuur beschikbaar waaronder laptops, tablets en smartphones. Hiervoor verhogen we het jaarlijks budget met €40.000

Wat willen we bereiken?

7.B Indexatie onderhoudskosten 2023

We waarborgen onze dienstverlening en bedrijfsvoering en maken hiervoor gebruik van de nodige applicaties. Deze applicaties worden onderhouden en voorzien van de nodige updates.

Wat gaan we daarvoor doen?

Overhead ICT

We hanteren de prijsindex van het CBS en waarborgen onze dienstverlening en bedrijfsvoering. We verhogen het jaarlijks budget met €40.000. De applicaties blijven actief.

Wat willen we bereiken?

7.C Afschaffen hondenbelasting

Het volledig afschaffen van hondenbelasting.

Wat gaan we daarvoor doen?

Hondenbelasting

Het niet meer opleggen van hondenbelasting.

Financiële vertaling

In de onderstaande tabel wordt een samenvatting opgenomen van alle Wettelijke (W) ontwikkelingen die in de Kadernota voor opgave 7 zijn opgenomen alsmede de Autonome (A) ontwikkelingen en de Wensen voor nieuw beleid (N).

Opgave 7	2024	2025	2026	2027	W/A/N
7.A Hybride werken	8.000	16.000	24.000	32.000	N
7.B Onderhoudskosten	40.000	40.000	40.000	40.000	A
7.C Hondenbelasting	94.000	94.000	94.000	94.000	N
Totaal	**142.000**	**150.000**	**158.000**	**166.000**	

5.3 Financiële vertaling kadernota

In de onderstaande tabel wordt een samenvatting opgenomen van alle Wettelijke (W) ontwikkelingen die in de Kadernota zijn opgenomen alsmede de Autonome (A) ontwikkelingen en de Wensen voor nieuw beleid (N).

Opgave	2024	2025	2026	2027
1 Leefbaarheid	525.000	156.000	126.000	126.000
2 Duurzaamheid	-	-	-	-
3 Mens en Zorg	110.000	235.000	235.000	235.000
4 Wonen	-	-	-	-
5 Economie en toerisme	40.000	40.000	40.000	40.000
6 Bestuur en Dienstverlening	90.000	40.000	45.000	45.000
7 Financiën en organisatie	142.000	150.000	158.000	166.000
Divers Overige besluiten en ontwikkelingen*	1.094.000	1.094.000	1.094.000	1.094.000
Totaal	**2.001.000**	**1.715.000**	**1.698.000**	**1.706.000**

	2024	**2025**	**2026**	**2027**
W / Wettelijk	130.000	-	-	-
A / Autonoom	1.354.000	1.244.000	1.244.000	1.244.000
N / Nieuw	517.000	471.000	454.000	462.000
	2.001.000	**1.715.000**	**1.698.000**	**1.706.000**

* Betreffen diverse structurele autonome kosten. € 500.000 verbonden partijen, € 350.000 CAO ontwikkelingen en € 250.000 onderhoud gebouwen.

Investeringen Kadernota	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
1.G Verkeersveiligheid	1.000.000			
1.G Verkeersveiligheid	30.000			
7.A Hybride werken	40.000	40.000	40.000	40.000

6. Conclusie

De prognose van de saldo's zoals thans berekend zijn, zijn verontrustend. De directe en indirecte financiële gevolgen van de oorlog in de Oekraïne, de gestegen kosten van levensonderhoud zoals nutsvoorzieningen, salarissen, uitkeringen, prijsstijgingen, rentewijzigingen voor zowel de gemeente als de instellingen en verbonden partijen komen in volle omvang naar voren en plaatsen de gemeente voor een enorme opgave. Ook de actualisatie van de onderhoudsplannen vraagt structureel meer budget en het budget voor het Sociaal Domein is niet toereikend.

Duidelijk is dat ook de algemene uitkering van het gemeentefonds vooralsnog geen oplossing biedt voor de tekorten. Met name vanaf 2026 is de ontwikkeling van de algemene uitkering met een groot aantal onzekerheden omgeven. Blijft het "Ravijn" aanwezig of wordt dit toch geheel of gedeeltelijk opgelost door de rijksoverheid.

Tekortbegrotingen dienen te worden voorkomen en zijn, in principe, ook niet toegestaan. Een gemeentebegroting dient reëel en structureel meerjarig sluitend te zijn. De beoordeling hiervan wordt door de Provincie bepaald. Het advies van de VNG om de jaren 2026 en 2027 eventueel met een tekort vast te stellen, willen wij vooralsnog voor kennis aannemen. Na de actualisatie van de ramingen in de Turap 2 en de verwerking van de Septembercirculaire 2023 ontstaat er naar verwachting een ander financieel beeld. Hoe dat andere beeld zal zijn is gissen, maar dat er nog wel een opgave zal resteren lijkt zeer waarschijnlijk.

De mogelijkheden om te komen tot een sluitende begroting zijn legio, maar hebben allemaal op de een of andere wijze, meer of minder, aanzienlijke, gevolgen voor het beleid en de uitvoering.
In de najaarsnota zullen wij ons tot het uiterste inspannen om een sluitende meerjarenraming aan de gemeenteraad aan te bieden. Hierbij wordt uiteraard ook de zienswijze over met name de wensen van nieuw beleid zoals opgenomen in het Kadernota gedeelte in de besluitvorming betrokken.